——从李贽到周作人

“中国近代思维”一说由日本学者岛田虔次提出，在其名著《中国近代思维的挫折》一书中，他将李贽的狱死视为中国近代思维遭受挫折的标志。与岛田相近，新文化运动之后的许多现代知识分子，也展现出一种重提李贽、重估李贽思想价值的普遍倾向，而周作人在其中则显得尤为重要。在周作人的相关论述中，李贽由传统意义上的异端分子一变而为启蒙者、先觉者，这一表述既贴合了文化转型时期的特殊语境，又体现出周作人所独有的启蒙思考——他更倾向于在中国传统文化资源当中选取某些以往被忽视的成分与西方文化加以融合，以营构出一个人类共通的文化基础，所谓启蒙，即是对此文化基础的再发现。如果说在李贽身上曾臻于极致的“中国近代思维”，因文化生态、内在矛盾等原因而遭遇挫折的话，那么，到了周作人这里，它终于开始走向成熟。

中国近代思维　启蒙　李贽　周作人

何亦聪，山西大学文学院讲师　030006

ʌ ỏ ς ɜ- ɜÏ ^ e X ϰ ϫ ς ′ ë ʌ δ ȍ

′ h

в е Σ ˘ i ў ů̆ X ę ў ʰ ӈ Ę ⵣ

ئۇ ئۇ˜ Ώ Ë Є в ă̆ Θ Ę X Σ ´ ৲

X ⵣ ◐ Ж ˜ ЛЬ N T Ό

N Θ̊ ЛЬʰ T e є ئۇ X ο ` X г ⵓ

Й̨ ´ в ά ˝H ӈ Лъ ᵖ δł i Ѡ e

υ Лъ ɜ ł̈ e Лъ Ń υ Σ ł ´ Ĕ ⵣ Ѡ ł̈ Ę Σ Ń в

ά Лъ ο П Лъ ʰ υ ` I ⵣ̈Ą ⵣ ⵣ ⵣe ⵣ ᾳ ´ Ẍ

ḭ ν є υł ◕ Ń̥ Σ ´ ˘ Ж ɱ

Ę ˜ ⵣ ´ ˘ Ë в ৲ ĕ e υ δ ´ δ ë ´ ł

˜ e ৲ ˵ ح ⊤ Ę ꞿ Ń Лъ ɱ ᵉ Ж

◑ Ẍ ´ Ǎ Ë Ę ˜ ў в ᾳ ৲ ĕ e Σʰ Ę ў в

⅞ Ѡ˜ ئۇ i ў ` X ئى ӈ δ ৲ ⵣẇ ৲ ц

╫ ৲ ᾰ ᾳ ɦ Ḱ ł ╫ ৲ T Лъ ৲ ˝Ą υ ο Лъ υ ´ ں ى ⊤

´ Ẍ υ C Ę Ώ υ ´ вΝ́ ˝Ωщ є

ł ⵣ T Ό ε σ ë в ë

Ό Лъ м ẇ ʰ вΝ́ ɔ̄ Ж ئۇ ᾳ ⵣᾳ ᾳ

σ δ ʰ ᾰ Ж ч ´ Б ˘ в

ⵣ ə˜ Θ ч ψ T Ѡ δ e e є Ëʰ

Ғ e ⵣ Ѡ ئۇʰ T ⵣ ج Ę ৲ в

ᾳ ⵣᾳ ئۇ в ò υ ł Ώ υ ˀ

Ѡ υ ˀ Σ в Ѡ υ Ѡ Σ в e Ѡ Ѡ

Ъ Ę υ Σ в ⵓ Cʰ υ e Ę ψ Ń Ж ⵣ ˝ Ę ë ò

ë ò н ë p p ⊤ X Ό ◑ Лъ

ë Ѡ ł ᾳ Ńъ T ´ є в Лъ ᾳ Σ

´ Ѡ υ δ Ж ʰ ◐ δʰ ů̆

ⵣ υ T e ê ئۇ ˜ Ę ´ ᾳ ئۇ ئۇ Ό T e Ό ◐ ´

Ѡ υ δ Σ ´ ᾳ в Лъ ɱ Σ ë ò

ò̀ υ Ж Ę ˜ ў ò̀ υ ৲ в

৲ ĕ e ˝ Ẅ ⵣ ˥ δ X ο ` X υ ɔ ɔ e υ X ẇ ẇ ⵓ

ⵣ Ό ں ˝ ⅞ Ѡ˜ υ ˜ ´ υ Ę ˝Ω ´ˀ в ৲

ĕ e ´ ᾳ ᾳ Σ ´ Ę ˥ Лъ ᾳ ë ᾳ ẇ ⊂

´ ψ ẇ Ę δ e Лъ ৲ в ئۇ ч ⅌ X ৲ ĕ e ᾰ ⵓ ⵣ

ɔ I ㄴ ẇ Ę ⵣ X υ δ ´ Ḱ ł Ж Ώ ò̀ υ Ę

Σ ` ⵓ δ e Лъʰ ů̆ ´ ¨ Ë e

ئۇ Ẓ υ ɔ I Σ Жʰ ò̀ ¨ Ë ´ Ѡ δ

ч ɦ ɯ ɜ ৲ в

υ ч ɦ ч Ǎ ɜ ৲ ɦ Ȯ ɯ ɯ ɜ ৲ в

৲ ĕ e ч ɦ ч ɜ ৲ ʰ ɦ ɯ ɯ ɔ Ό в

৲ ч ╫ ৲ ᾰ ᾳ ɦ ч ৲ ɦ ɯ ɯ ⊕ e Ό в

ч ў ` ɦ є ɜ ৲ ○ в

ч ά ɦ ч ɦ ⊕ Ч ɯ ɔ Ч ɯ ɜ Ό в

◐ ν Ą̆ ϭΝ̀ ΄΄ ϒ e ϒ ĕ e ΄ ᾷ ὸ ` ♥
ł Ώ ὸ Ν̀ ѡ΄ Ḑ ў ỹ ΄΄Η ι ł Ν΄΄ł ~ Ν̀υ
в ᾳ ϒ ĕ e ΄΄Η υ ◐ ᾳ Ę ΄ ϒ ⲝς Τ ⲝ Ώ ⲝ ϗ υ ϖ
δ ι в С Ę ΄ ЛЪΏ ł ë
Ώ ` ΄ ϖώ ë ν Лъ ϭΝ̀ Ώ υ
Ë ΄Η ỹ δ Ką ϒ Лъ ϧ ` є ˚ ς
ά ϖ Ό δ Ę ⲝ в

ă ᾳЛъ ~ є h Т ў σ є ϒ
ς ⲁ ЛъХ ο ў ϖ υ ầ δ ε ⲉ ỹ ◐ ˘ щ Ľ Ľ ᾳ є
ᾳ ў ⲁ Ë ў ϒ ⲉ в Лъ h N d
h ë Х ο ` є ў щ ồ ◐
ᾷ ł ồ в ~ є h -
΄ Ľ Ľ ◐ Ţ ΄ ئ Τ ᾷ Ë Ж ᾳ ў ⲝ є ΄
ⲝ˘ ϖ Ό ᾳ е ΄ ў ΄ ˘ Х ο
Ώ ` ϭΝ̀ Ό ţ ◑ Ë Ж ⲉ ł ╢ ϒ ˘ ϖ ئ
Ë h Т ў щ Х Т Ό h Т ţ ϭΝ̀ Ж
ς ⲉ δ ë ᾦ ⲉ δ Х ο Ϭ υ ў Τ ΄ ϖ ΄ ˘ Ẍ ئ Τ
ł ╢ ϒ Х ο Ώ ў Ϭ υ ϒ h Т ỹ ϭΝ̀
΄΄Ώ Х ο Ώ ў Ϭ Ж Ę
ў υ ⲉ Ę ΄ Ẍ h ◑ ς ⲙⲙ Ą̆ Лъ ў ϒ ϒ
΄ в
Ï ΄΄Ώ ϧ ` м ᾳ Ę ` ц ϩ = Ц ϩХ Ό ϭц ϩ = Ц ϩ
δł Ľ Ľ У ˆ Ν̀ ᾳ м ϖh ˘ е
ł ϒ Х ~ N ᾳ ϒ ΄΄Ώ ϧ Х в ς ˘ ϖ ë Æ h
Т в ë ◑ ᾷ в ë ц ϢϩϒЧц Ϣϩ ο ỏ ο ĕ
ᾳ Ж Ϣ ĕ δ ΄ ΄΄А ΄΄Ώ h Т в ⲁ ỏ ⲟ ΄΄Ώ ѡ
΄ ѡ ΄ х в ë ⲁ ⲟ Ëh 0у Ţ ⲁ Ϭ Ẅ ỹ Ë
ϭΝ̀ м ΄ δ Ë ⲉ ë Ϣ θ Ę У υ
δ Лъ ◑ Лъ δ ў ΄΄Ą ΄΄Ą ΄ р р ë ⲟ ~ ë
Б ⲝ ⲝ ΄΄ ΄΄Ώ в м ᾷ ΄ ΄΄ł Ό
Ν΄ ~ ΄ ў Б ϱ ⲝ Τ ᾷ
ο Ня ⲟ ΄ ᾷ Ό ỹ в Т ˘ ў ΄΄
Б h ϒ Ч в
ϒ ĕ e ˚ ˚ ë ï Ţ ł ў Ν̀ ę
Ж ë ΄ Б˜ Х ϒ ⲉ Ă ỷ Ж Ґ ў eh Ϭ ⲝ
ⲝę ϒ ο в ł h e h e υ ΄ ΄ Лъ ~ ς в

ϒ ĕ e ц ϩц ~ ϩш щ с ϩ Ό ⲝ в
ц Х ο ў ϩ ΄ ш ϒ Чщ е Ό в
м ц ΄ ϩ = Ц ϩш ⲟ Чщ Х ϒ Ϣ в

ᶠ Ль Ѿ ╒ i Ѡѿ ´ δ e ψ Ń Ль e υ ł ƒ Ḍ ستج Ń ẇ ł e

Ѿ ˘ ˘ ψ в Ѿ ˘ υ e υ ẇ ˘ ψ вŃ

ᴶ в ч Ль ʰ Ж ´ ȯʰ ʰ Ѿ θ в ئۆ Ль Ж ч ψ ѿ

ȝ ˥ Ȯ Ль T e ƒ ẇ Ȯ Лы X ο ў Ń

ʰ ´ ع ς ⱥ ´ ȁ ę в

ˏ ʰ ɔ = ς ◐ ɔ ʰ I X ɛ „ ʒ θ Ę X ł

Ńυ Ḱ ł Ѡ ´ ك δ Ѡ δ Ȯ Ѡ ṷ δ˜ Ѡ ╫ . δ ج Ȳ ƒ Ѡ ˝ Ẇ

δ ˘ Ѡ δ ╒ iʰ Ѡ υ δ ´ вŃ υ Ѡ δ

Ж ł Ń ع δ نج Ë ȍ Ѡ δ ˄ к ε σ

ˈ ╥ ئىش ȝ Ȯ ضȮ ᴱ e Θ Ľ Ľ ʰ Ѿ ψ Ë طط

ⱥ ئۆ Ę ѿ ȝ ȝ e ě X ´ ᾷ ع " ę ȍ

в м ẇ ˝ نج ώ υ ч ς ◐ Ль Ḍ

e ц ε ĥX Ȯ ł Ń ů̃ ȍ ς ´ ˘ ě

˝ в Ė يم ʒ ц ʒ ĥ ئۆ ʒ X β ł ˀ ę Ń ů̃ ʰ ˀ δ Ѿ ȝ ε ȝ ο ȝ ȝ ȝ

Ȯ ȝ ȝ ẇ β ł ȍ ę Ń ů̃ ȍ δ Г ȝ Г ȝ ȝ` ȝ ȝ ȝ ů̃

Ль ´ ȍ ł Г Ń p p ě δ ´ υʰ Ѿ Ль Ę X в

◐ Ѡ ł Г Ńδʰ ´ Ж ʰ Ѿ ئۆ ˝ Ȯ ȝ ν ´ Ѿ ł Ń Лы Ń

ꞿ ´ ȯ ő Ï Ѿ ȍ ṃ Ѿ ч ψ ς ʒ ů υ ˀ ʰ

ł Ń ´ ς ˥ Лы Ń ˜ ẋ ł Ńȝ Ń ς ˜

Ѡ Ę ´ Θ ᵈ в ع ę ˈ ȍ ´ ´ Ľ Ľ

ë ˜ ѿ ˥ ○ ẇ ئۆ ȍ X ε ئى Ч в

◐ щ ɛ ʰ ȍ ṃ Ѿ υ σ ɛ ᾷ Ë ч Ль

ў ł к щ X ȝ ˈ ` щ к X نج ɛ ʰ ʰ L ᾷ ᾷ ς Ę ẓ

ˡ ضв ˀ ◑ʰ ˈ ε σ ȝ ȝ ن ȝ ę ʰ υ ṃ Ѿ

Ль ů̃ Ë в ئۆ к Ѡ ѿ ◻ E ئۆ ʰ ʰ δ ḭ ⱥ ς ئۆ

Ѿ ψ ᾷ Ë ˈ ў ł ȝ ў ẓ ł вŃ ў T ч ψ ˝ ṃ ᾶ

Ж ⱥ N T ẇ ˜ Ë ȍ ṃ Ѿ Ę ◐

ئۆ υ ě Ж ẇ ˜ ʰ ў ع

м ц ʒ ĥ Θ ´ ë δ ʒ ł ` ς ṃ в

` ʒ ´ ˆ ˜ ȯ ˈ Ń в Ȯ

δ e ς ł ẓ ˡ ضŃ ئۆ Ж ع ë

ȍ ˈ ᾶ ضه ł ë Ë Ѿ ě ˈ l X e ˜

I ˜ ˆ e I вŃ ن ɔ υ Ж ʰ

ч ψ Ë e ⱥ ᾶ щ Ë ë ɔʰ I ɛ X ئۆ ę

ц X H ĥ ц ʒ ĥ ɔ ш ч Ж ʒ ʒ в

ц Ѡ e δ ʒ ĥ ц ʒ ĥ ɔ ш ч Ж ʒ ʒ в

ц ĥ ˈ = ȃ ẋ ш щ ʒ в

ц X ο ў ĥ ˏ ш ч ʒ e Ȯ в

м ц ˏ ʰ = Ц ĥ ɔ ш ч Ж ʒ ʒ в м ئۆ Θ ц ʒ ĥ

` Ж ` ε ς ц ʒ ĥ в

м ц ˏ ʰ = Ц ĥ ɔ ш ч Ж ʒ ʒ в

ɜ Т ɜن ɤ Жɤ ´ ˘ δ ৭ ě е ў ů ˀ

ц є ħ ϡ ˈ Ш Ę υ ˜ ˢ ꞿ ´ ৭ ě е

Ȯ ϖ ৭ ě е ě υ ë ´ ˘ Т Ж ´ δ л ς

ʌ Ё в м ئ Ȯ ъ ` ġ ´ Ль ţ ë

ˢ ɲ ώ Ж ɱ Ѳ ◑ ł Ль ɲ ώ Ж ë ˢ´ ë Ḍ

Ẋʰ щ Т е ε σ ৭ Ȣ ε σ Ȯ Т ʰ Т ɱ в ë ḋ ώ ʰ

ġ е Σ Ж ë ´ Æ м в ë ` ئ є Х ḋ Ľ Ľ Ȯ

ئ· Ł Х ḋ ৭ Ȯ ϖ Ń Ȯ ш ئ ţ υ ê

в ʌ ˢ Ę ë Ё ȍ ɱ Ȯ ɜę Ё ў ⊃ ´ ë

Ё ȍ ţ ن ئ ˢ Ě ɜ ɜ ν ´ Х Т Ёʰ Ж ɤ

Жɤ Т Ȯ Ль ʃ ɤ δ ʌ Ȯ ʰ Б в

৭ ě е ´ Ȯ Б ˢ Жë ч ψ Ę δʰ Т Ё

ˢ ɜ ´ Б ɜГ ɤ ˢ υ е Ľ Ľ ئ Ж ɤ ৭

ě е δ ৭ ă ɜĚ ɤ Ґ е ϖ ○ в Ж ʰ Ж

ɤ Ȯ ˘ δ ɤ ◐ ˢ ৭ ě е ε σ в ئц

ϡ Ȯ Ȯ ţ ġ ħХ ʰ ˀ ł е υ ά в е υ е Σ С в

Ȯ ´ Ȯ С ´ ϖ Ń

ϖ δ δ Ль Ѿ ε σ ę ɤ Ї Ą ε σ ئ ʌ

Ѿ ε σ ˢ Х ο ε σ υ ˪ġ Ѿ ε σ ε σ ৭ ε σ

ئ ₵ ⅞ Ѿ ε σ ɜ Ѿ ε σ ئ ê ئʰ Т ẻ ɜɲ υ ê

ο ɲ ë Ѿ ε σ ε Ль ο ε σ Ȯ

Ѿ ů Ль ئ υ є ẻ ë ´ ~ Х ο ε σ

Ę ئ ʰ ε σ υ Х ʌ ḋ Ѿ

Ă ɲ ɜẻ ˘ ϖ е ɲ ɜ υ в ϡ

υ Ѿ ε σ Ль Х ο ε σ в

щв Т ৭ ě е Ę ˢ ɜ ˆ ' Ґ Ґ ´

Ль ε σ Ȯ ˢ ë ȍ в ´ ৭ ě е ˢ ḋ Х ο

⅞ ʰ ɱ ৭ ě е ł Х ο ȍ Ě δ Ї δ ˘ в

ȍ ɔ ϛ ` ʰ ⅞ ɔ ʰ Т е ˘ ɔ υ ů ◑ ´

ئ Х ȍ Ль ´ N ´ ς ϖ Ń Ȯ ł ȍ ɜ ɜ υ ʰ Σ ϖ

Ę ά Ль Σ ϖ Ń Ḍ С ˢ ⅞ Ѿ ε σ ġ ⅞ Ѿ ν ⅞ υ

Ѿ ẻ Ȯ ئ ´ˀ ɜ ⅞ υ Ғ υ ɤ ˀ ʰ Ѿ в щ Ɔʰ Т

ȍ ~ ˢ ă ˪ů ˢ ◐ ϡ ˢ ~

ʰ ɤ І Ȯ Ɔʰ ɤ І в ȍ υ ˘ ´ ɤ Ȯ в

ʰ ů ϛ ά ʰ Ȯ Ль Ȯ

м ц ˌ ъ = Ц ħ ɔ ч щ Х ⅏ ϡ в

ц ϡ Ȯ Ȯ ţ ġ ħ ц ħ • Ї ɔ ч щ Б Ȯ в

৭ ě е ц ẻ ħ ц ħ ш щ ɔ Ȯ в

ц ɔ ȍ ħ ц ħ • ʰ ɔ ч щ Б Ȯ в

◐ ł Ńł Σ в Ѡ δ ´ ˘ Ѡ δ ´ ˘ Σ в ɔ ά

ʰ υ Σ вŃ ѧ ´ Ȯ ł Ńʷ ł Ńʷ υ ϥ ă ´

Лъ ѿ ε eʊ̈ X ˜ T ł Лъ ㄱ δ Ѿ

´ δ I Ѿ I δ Ѿ ´ вŃ Лъ ㄴ ě e ë ´ ◻ ʊ̈

ʰ ł Ń ł Ńʰ ŭ ɜ ɕ I ë ´ в ʊ̈ ë

´ ɔ ɜ ʰ ŭ Ę ╦ ˋ ɜ в ㄴ

´ ˀ Лъ Ж ѧ ʰ T ˀ υ ◐ Ę ˜ ł Ńв ◐

ʰ ˑ ◐ ʰ Ѿ Ї Ѿ N X

ㄴ Ё e Ľ Ľ ´ щз T ㄴ Θ ᵈ Ȯ ㄴ Θ ᵈ

Ѡ e ʰ ŭ ضв Θ ᵈ ς ئى ㄋ Лъ υ ɕ в ㄴ ě e

i e ϟ X ȮЛъ ◐ δ ë ´ ʊ̈ ɕ Σ ʷ

ă в Ѿ ë Лъ ż ء δ ż ˋ ʰ

ɜX ò ˀA Ȯ Θ ᵈ Ȯ ż Ѡ ë

A ł I ㄩ I ë Ж Ȯ ë Ж Ȯ в ˀȮˀȮ ㄱ

υ ϥ eˉ υ ♥ ∃ вŃ ʊ̈ ɕ ʷ ʷ ˀ Ã´ в

Ж ѿ ě δ Θ ᵈ ł Ń ѧ N T

ẇ ł Ń ɜ ɕ Θ ᵈ ς Ę ë Θ ᵈ ʷ Θ ᵈ ㄱ У υ

˜ ㄴ ╞ ˘ ł Ńʷ ł ż Ńυ ㄱ Ё У ѧ ʒ ʰ ě δ Θ

ᵈ ɕ ʰ σ ㄴ Ę ´ ɜ ȯ ς ɜ ˜ Ă ئى ż ë ѧ

´ ʰ в ë ѧ ◻ ◐ ż ˋ ə ϡ ą̃ Ё e ς ə

ʰ θʰ Б ż Ѡ ʷ ż υ ´ Б ʊ̈ Y ѧ ㄴ ʰ в ㄴ ě

e ë ´ Ḍ ɜ Θ ᵈ Лʰ ɜ ɕ ɕ ˘ Лы ◐

ż Ń T ɕ ѡ ë ς Ã ˀ в ë ´ ς ╦ ë ς e X

ʊ̈ Ж ë ◻ ʰ ʊ̈ Ѿ Ę ◐ ʊ̈ Лъ e ê ʊ̈ Ѿ

Ę C ʊ̈ Лъ ϡ ą̃ X ´ ㄱ ż ! Ж ˋ

ʰ ŭ Б ɔ ´ ψ ʷ C ʊ̈ υ X в ż ´ ɜ ɜ

Лʰ ʰ υ ò ż ˩ ŭ в Ѡ ㄴ ě e ë ѧ I ɕ Ё ʰ

◐ ʷ ż υ ˘ ʊ̈ Y в

Ę ʰ ˜ ʊ̈ ʰ Лъ ł Ń ѧ ´ Ẍ

ą̃ ʰ ά ʰ υ ˜ ʷ

ά υ V ◐ e ς ѧ Ă щ ! ʷ ㄴ

Ё ά ϩ л ς e ɜ ´

T ѿ ѧ Ж ʊ̈ ь ˋ X ɜ V̀ʰ

ł Ń ε ą̃ ´ ψ ʰ T ẵ φ ë

ę ㄴ ㄱ Ȯ Ж Ę υ ɲ ɔ̄ʰ ѧ ς ´ ´ ʰ

ł ά ʰ υ Ń Б ´ Б ʷ ł Ń ẵ ˜ в ˘

Ɒ e ᾧ ᴇ δ ئۇ ᾧ ʰ ὖ Ж ʰ T e

~ ę ˘ ᾨ ȯ ʰ T e ᴝ δ ~ ´ ψ ˘ ᾨ ȯ ς

ˮ Ë ˘ в ˝H I ά ł Ń ˮ δ ˋ

Ċ ˮ ◐ Ċ ς ʰ Ę ○ ł ᵃ ϰ Ń ~

´ˋ Ль ў T ɱ ł Ń Ḏ ę Ȯ ∧°

ł Ńв ∧ ě e ᴝ ´ ч ᴇ X ˮ

´ ئۇЛь ë X Ж Ль ˮ υ c ~ ʰ ˘ ∨ ʌ ς

ˋ в

ئۇ ʌ ȯ ᴇ ᾷ X в T ɱ ő δ ў Б ᴇᴍ ʰ T ã

ᴇ ᴇ ئۇ ´ ę ㄱ ψ ł ʌ ╢ ∨ ě δ ȯ

I· T e Ł Ṇ Ṇ TI· T e Ł ě δ T e Б ◐ ě δ Ą̆ c ´

вŃ Ж ´ ς ʌ ئۇ c ᾷ Ль ɱ Б ئۇ T ɱ ʰ ч ψ

ł I· ę̂ Ł ㄱ Ë I· Ł ´ I· ∨ I Ł ´ I· Ȯ ´ Ł Ц .

Ë Ȯ ς ´ p p ˋ Ль ن Ль ʒ ᴝ ε ˌ Ë в ´ н ∨ Ц ㄱ

υ I· ∨ ę̂ Ł I· υ Ł